

N:o 24.

Af Herr C. G. Lindmark: Angående anvisande af medel till understöd för kolonien S:t Barthelemy samt om underdånig framställning till Kongl. Maj:t rörande utredning af förhållandena inom kolonien och sättet för densamma upphjelpande.

I den af Amiral Gyllengranat för cirka 35 år sedan utgifna »Sveriges Sjökrigshistoria» återfinnes i andra delen, sidan 185, följande rader rörande vår enda koloni S:t Barthelemy: »Om Sverige dragit all den nytta af denna lilla koloni, som det kunnat och bort, är här icke stället att undersöka. Ännu i dag är ön likvisst tillhörig Sveriges krona, och om den i densamma icke kan sägas vara någon juvel, så är den dock en perla, fast liten och utan pretentioner.»

Ingen lär i våra dagar känna sig frestad att instämna i sista delen af ofvan anförda yttrande, och få, om ens någon, torde vara nog sangviniska att kunna tro, att detta omdöme i en mer eller mindre aflägsen framtid skall kunna vinna ny bekräftelse. Men detta hindrar dock icke, att omdömet en gång egde sitt berättigande, då Sverige från denna lilla ö emottog icke obetydliga penningremisser, då handel och rörelse och deraf alstrad välmåga blomstrade i den lilla, af svenskarne anlagda och efter Gustaf III uppkallade staden Gustavia, som räknat ända till 4,000 innevånare.

Då det icke för mitt ändamål är behöfligt att ingå i någon historik öfver orsakerna till koloniens blomstring, vill jag endast nämna, att den berott af politiska och handelspolitiska förhållanden, hvilka en tid gjorde den lilla ön — som under krigen i början af detta århundrade oantastad fick åtnjuta sin neutralitet — till en mellan- och fridepot för den vestindiska och amerikanska handeln, och att dessa gynsamma förhållanden med krigens slut och den friare handelspolitik, som mer och mer gjort sig gällande inom alla länder, sedan länge upphört och icke vidare torde återkomma, hvilket haft till följd koloniens småningom fortgående förfall,

till dess att dess invånare nu i sin nöd vända sig till det af dem alltid med kärlek omfattade moderlandet för att anropa det om bistånd i sitt betryck.

»Denna ö är ej bestämd åt lyckans barn» säger en svensk, som år 1816 uppehöll sig på ön. Detta yttrande besannas af de närvarande förhållandena. Landtbefolkningen, ättlingar af de franska familjer som 1702 af engelsmännen fördrefvos från S:t Christopher, har småningom nedsjunkit i ett tillstånd af försöfning, som, om äfven till en del framkalladt af klimatets inverkan, dock till största delen måste tillskrifvas fattigdom i förening med en nästan fullkomlig brist på undervisning. Inga folkskolor finnas nemligen på landet, och om icke tvänne af franska regeringen aflönade franska prester funnes på ön, skulle dess katolska innevånare, det vill säga minst $\frac{5}{6}$ af öns hela befolkning, för så vidt det berodde af svenska staten, helt och hållet vara i saknad af andlig och intellektuel ledning. Stadsbefolkningens ekonomiska läge tyckes icke vara mycket bättre. De som under forna, gynsammare konjunkturer samlat förmögenhet flyttade snart, sedan förhållandena ändrat sig, med sin förmögenhet till fördelaktigare marknader, och ättlingarne af de få, som kvarstannade, hafva småningom af en eller annan orsak sett sin ärfta förmögenhet sammansmälta till en obetydlighet, så att kapitaler för bedrivande af industriela företag och, som jag fruktar, äfven kredit saknas. Ön befinner sig följaktligen för närvarande i ett utmattningstillstånd, så väl i andligt som materielt hänseende, och jag fruktar storligen, att tillropet: »hjelp dig sjelf och Gud skall hjälpa dig!» föga skulle bidraga till att upphjelpa förhållandena.

Och likväl saknar icke ön helt och hållet naturliga resurser. I den till Kongl. Maj:t insända petitionen talas om ganska lofvande blyanledning på flera ställen af ön; om hamnens förträffliga läge och beskaffenhet som en reparationshamn, för så vidt åtgärder vidtagas för dess upphjelpande m. m.; men då dessa frågor finnas fullständigare och bättre belysta, än jag skulle förmå att göra det, af de officiela handlingar, som säkerligen komma att meddelas Stats-Utskottet, anser jag mig endast här behöfva omnämna dem såsom en del af de faktorer, som torde komma att bestämna Riksdagens beslut rörande så väl Kongl. Maj:ts möjligen inkommande proposition som denna min motion.

Hvad jag emellertid företrädesvis skulle vilja fästa uppmärksamheten på är landtbefolkningens bekymmersamma belägenhet. Först och främst är hon, hvad uppfostran beträffar, helt och hållet lemnad vind för våg. Inga åtgärder finnas vidtagna från statens sida för upprättandet och underhållet af folkskolor på landet. Visserligen finnas 400 spanska

daler anslagna till lön åt en skollärare; men denne lärare, som är svensk och bosatt i Gustavia, har att undervisa stadsbefolkningens barn och kan följaktligen icke egna sin tid åt landtbefolkningens.

Vidare skulle den af okunnighet och fattigdom alstrade försoffning hos landtbefolkningen kunna motarbetas och häfvas genom praktisk undervisning i jordbruk, trädgårdsskötsel och husslöjd. Sjelf saknande behörighet att orda mycket om dessa frågor, vill jag endast påpeka att, då ön för några år tillbaka odlade ananas i mängd och ej så obetydligt bomull, hvaraf under ett år exporterats 41,176 st. af det förra och 41,160 skålpund af det senare slaget, hafva dessa förvärfskällor nu nästan helt och hållet utsinat. Den enda husslöjd, som sedan gammalt varit idkad på ön, är tillverkning af stråhattar, som exporterats till de närgränsande öarne, men äfven denna har betydligt aftagit.

Kunde slutligen en lifligare och af svenska staten till en början klokt understödd affärsverksamhet komma till stånd i staden och på ön, hvarigenom arbetstillfälle bereddes landtbefolkningen, kunde denna säkerligen komma att gå en mindre mörk framtid till mötes; och det är för att i min mån bidra till vinnandet af detta mål, hvars befrämjande bör vara en den svenska statens moraliska pligt, jag vågat taga till orda.

Men för att något skall kunna göras för folkundervisningen på ön; för att någon på verklig sakkunskap grundad undersökning af olika förhållanden på ort och ställe skall kunna verkställas af dertill lämplige, helst svenske ingenjörer, måste penningemedel ställas till regeringens disposition. Skolhus måste uppföras, skolmateriel anskaffas och lämplige lärare — ej svenska utan franska från någon af de närbelägna öarne — anställas. Allt detta lär icke kunna åstadkommas utan penningemedel, och dessa böra icke vara så knappt tilltagna eller så skarpt begränsade för vissa ändamål, att regeringens händer på annat sätt bindas, än att penningarne skola användas för befrämjandet af koloniens bästa efter i allmänhet antydda grunder.

Enligt min åsigt är det icke blott en moralisk pligt för svenska staten att söka upphjelpa kolonien ur dess djupa förfall, utan det torde till och med kunna sägas, att ön kan framställa ett rättsligt anspråk på ett dylikt stöd. Ty enligt de statistiska uppgifter, som stått mig till buds, har Sverige under de 19 åren från och med 1812 till och med 1830 från S:t Barthelemy emottagit kontanta medel till ett belopp af 553,084 spanska daler eller, efter en kurs af 3 kronor 70 öre per daler, kronor 2,046,410: 80 öre. Om denna summa blifvit kapitaliserad, skulle den efter 5 procent lemnat en årlig ränta af 102,320 kronor 50 öre. Tillskotten från svenska statskassan i och för öns förvaltning hafva under

åren 1826 till och med 1863 — från och med 1812 till och med 1825 erfordrades inga tillskott — uppgått till 147,803 spanska daler eller till 546,871 kronor 10 öre, eller i medeltal per år till 14,391 kronor. Således skulle Sverige under dessa år haft en årlig räntevinst af 87,929 kronor. Senare hafva väl de årliga tillskotten uppgått till cirka 26,000 kronor per år, men det utgör likväl föga mer än en fjerdedel af ofvannämnda ränta. Huru panningarne, som från S:t Barthelemy blifvit remitterade till Sverige, blifvit använda, hör icke hit. Ostridigt är emellertid, att vi äro öns gäldenärer och det sannolikt till högre belopp än jag angifvit, alldenstund jag eger uppgift endast å penningremisserna från och med år 1812. Men att öns inkomster sedan slutet af 18:de århundradet icke allenast varit tillräckliga för öns utgifter utan äfven lemnat öfverskott, intygas af en svensk, vid namn Bergius, hvilken som tjänsteman vistades på ön åren 1815 och 1816, och som i sin år 1819 tryckta beskrifning öfver Vestindien rörande S:t Barthelemy säger: »Dessa tullinkomster hafva under de sista 20 åren varit tillräckliga för bestridandet af koloniens allmänna utgifter, hvarjemte under vissa tider ett ansenligt öfverskott kunnat sändas till moderlandet; detta öfverskott har varit för mycket föränderligt för att kunna efter årsbelopp uppgifvas, men Riksens Ständer, allmänheten och enskilda torde ännu fullständigt erinra sig de välgärningar dermed blifvit gjorda, särdeles i fall denna källa förtorkar»*).

Man har flera gånger talat och väckt förslag om öns försäljning eller öfverlåtande åt en annan makt, som kan hafva vidsträcktare intressen att bevaka i Vestindien än vi, och underhandlingar härom hafva äfven varit å bane, fastän de ännu icke ledt till önskad resultat. För min del skulle jag lyckönska både oss och framför allt S:t Barthelemy, om en sådan öfverlåtelse kunde komma till stånd; men nog skulle det vara för min känsla motbjudande, om denna afträdelse komme att ega rum på en tid, då allt på ön endast talade om fattigdom och förfall, och då man derstädes fåfängt sökte några spår efter moderlandets omvårdnad om den lilla koloniens innevånare och intressen.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra, tager jag mig friheten hemställa:

att Riksdagen för år 1876 måtte till Hans Maj:t Konungens disposition ställa en summa af 50,000 kronor att i form af reservationsanslag användas dels till folkundervisningens ordnande och befrämjande på ön S:t Barthelemy, dels till bestridande af kostnaderna för en

*) Om Vestindien af O. E. Bergius, sidd. 209, 210.

af ansvarige svenske ingenjörer på stället gjord undersökning angående sättet för näringarnes upphjelpande, vare sig jordbruks-, bergsbruks- eller handels-, samt dels att i öfrigt efter Kongl. Maj:ts bepröfvande och med stöd af de gjorda undersökningarne användas till koloniens bästa, der statens understöd kan anses vara förtjent och för koloniens utveckling gagneligt; samt 2:o att det täcktes Kongl. Maj:t att, efter fullständig utredning af förhållandena inom kolonien, till Riksdagen meddela förslag till de åtgärder för koloniens upphjelpande ur sitt förfall, hvartill den gjorda utredningen kan föranleda.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 16 Januari 1875.

C. G. Lindmark,
Representant för Stockholms stad.

N:o 25.

*Af Herr C. G. Lindmark: Om förändrad lydelse af §§ 18 och 20 i Kongl. kungörelsen den 29 Juli 1869 angående in-
dringar i tullstadgan.*

Då statens förnämsta inkomst nu mer utgöres af tullmedlen, kan man icke annat än gilla, det densamma till förekommande af smuggling och underslef vidtager kraftiga åtgärder, så att denna viktiga inkomstitel icke genom dylika lagöfverträdelser må lida minskning. Om således stränga straffbestämmelser måste tillämpas mot smugglare eller dem som